

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА
Департамент економіки і інвестицій
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
Факультет финансов и банковского дела (Беларусь)
ВОЛГОГРАДСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ Кафедра экономической теории и экономической политики (Россия)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
РЕГІОНАЛЬНИЙ ФІЛІАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У М. ЛЬВОВІ
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ
(Грузія)
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

1 березня 2013 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2013

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
С91

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного
технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
І. Ю. Єпіфанова, кандидат економічних наук, доцент.

С91 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 368 с.

ISBN 978-966-641-508-3

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 1 березня 2013 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)

ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори даних матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. Матеріали подано в авторській редакції.

ISBN 978-966-641-508-3

© Вінницький національний
технічний університет, 2013

СЕКЦІЯ 2
ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Богатчик Л. А. Регіональні інструменти сприяння реалізації кластерного потенціалу території	71
Валіулліна З. В. Зарубіжний досвід інноваційних кластерів для забезпечення технологічного оновлення	74
Варналій З. С., Буркальцева Д. Д. Стимулювання інноваційної активності малих підприємств в контексті забезпечення конкурентоспроможності економіки України	76
Васильців Т. Г. Недоліки та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні	80
Войнаренко М. П. Інституційна рівновага в соціально-економічних системах...	82
Гаджиев Ага-Керим Гусейн Оглы Макроэкономические аспекты конкурентоспособности Азербайджана	86
Гладинець Н. Ю. Напрями реалізації інноваційної політики у регіоні	88
Драчук Ю. З. Перспективні напрями інноваційного розвитку підприємств вугільної промисловості	90
Єпіфанова І. Ю. Напрями активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств	93
Заюков І. В. Освітній чинник інноваційного розвитку економіки України	95
Зянько В. В. Щодо статистичної оцінки інноваційної активності підприємств в Україні	98
Зянько В. В. Венчурне інвестування як засіб підвищення інноваційної активності	101
Коваль Н. О. Конкурентоспроможність робітників як фактор забезпечення інноваційного розвитку країни	104
Король І. В. Прикладні аспекти методології дослідження конкурентоспроможності економіки України	107
Коротченкова Ю. О. Особливості ціноутворення товарів інноваційної сфери економіки	109
Крива С. В. Фінансові аспекти інноваційної діяльності малих підприємств	112
Кучкова О. В. Перспективи розвитку ринку професійної складської нерухомості Дніпропетровського регіону	115
Мазур І. І. Інновації в освіті як основа для модернізації вітчизняної економіки	117
Мороз Е. Г. Шляхи активізації інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств сфери водопровідно-каналізаційного господарства України	118
Олексюк В. М. Методика оцінки інноваційного потенціалу у формуванні енергетичної безпеки	121
Пілявоз Т. М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства на основі венчурного фінансування	124
Руда Л. П. Методичний підхід до визначення ефективності місцевих економічних територій	127
Савченко В. Ф., Гривко С. Д. Вплив інноваційних процесів у машинобудуванні на конкурентоспроможність продукції	130
Сірко А. В., Найдич Н. М. Чинники відторгнення економікою України інноваційно-інвестиційної моделі розвитку	132
Сльозко О. О., Терещенко С. В. Давоський форум як посыл для фінансових інновацій	135
Ульянова О. Ю. Инновационные процессы и их влияние на формирование нового социального стандарта жилищных условий	137
Федорук О. В. Актуальні проблеми формування інноваційної моделі розвитку	140

підприємств України / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. — К. : Знання, 1999. — 516 с.

4. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О.Лапко. — Ін-т екон. прогноз. НАН України; Івано-Франківський держ. техн. ун-т нафти і газу. — К. , 1999. — 253 с.

5. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями /Б. Твисс; [сокр. пер. с англ.] / Авт. предисл. науч. ред. К. Ф. Пузыня. — М. : Экономика, 1989. — 217 с.

6. Санто Б. Инновация как средство экономического развития /Б.Санто [пер. с венг.] Общ. ред. и вступ. ст. Б. В.Сазонова. — М. : Прогресс, 1990. — 296с.

7. Шумпетер Й. Теория экономического развития /исследование предпринимательской прибыли, капитала, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. — М. : Прогресс, 1982. — 455 с.

8. Американские буржуазные теории управления (критич. анализ); под ред. Б. З. Мильнера, Е. А. Чижова. — М. : Мысль, 1978. — 366 с.

9. Пимошенко Ю. Инноватор — это прежде всего предприниматель / Ю. Пимошенко // Финансы и бизнес. — 1997. — № 3 (41). — С. 25—28.

10. Пампура О.И. Управление инновационным процессом в промышленности / О.И. Пампура. — Донецк, 1997. — 363 с.

11. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://www.ukrstat.gov.ua>

12. Зянько В.В. Роль інноваційного підприємництва у розвитку економіки України / В.В. Зянько // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: Наук. зб./ За ред. І.Г. Ткачук. — Ів.-Франківськ.: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В.Стефаніка, 2011.— Вип.7. — Т.1. — С.231-236.

УДК 336.273.2

**Зянько Віталій Віталійович, аспірант, асистент,
Вінницький національний технічний університет**

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

Постановка проблеми. Третє тисячоліття поставило низку країн перед необхідністю вибору шляху, яким рухатиметься у майбутнє економіка та загалом соціально-економічна система. Перед нами декілька альтернатив: або Україна реалізуватиме концепцію економіки, орієнтованої на експорт сировини, прирікаючи себе на довічну роль ресурсного додатка розвинених країн, або розпочне пристосовуватися до поточних ринкових вимог без довготривалого планування власного розвитку, або ж докладе максимум зусиль для того, щоб увійти до когорти країн – лідерів сучасної цивілізації.

Сучасний стан економіки України характеризується зростанням рівня конкуренції між виробниками. Загострення конкурентної боротьби стимулює товаровиробників безперервно удосконалювати та оновлювати виробничу лінію та знижувати собівартість продукції. Посилюються вимоги до наукового потенціалу виробництва, до обсягів та засобів, які направляються на цілі науково-технічного розвитку. Одночасно зростають й інноваційні ризики. Одним з найбільш дієвих механізмів, що забезпечують розвиток інноваційних процесів, є венчурне інвестування, яке, як свідчить досвід найбільш інноваційно-активних країн, є дуже важливим елементом фінансування інноваційних проектів. Воно не лише стимулює інноваційні процеси на окремо взятих підприємствах, а й позитивно впливає на ринок інновацій загалом: підвищує рівень

конкуренції, науковий та виробничо-технічний рівні, стимулює зростання професіоналізму. Окрім того, попри те, що апіорі венчурному підприємництву притаманний високоризиковий характер, воно є ефективним для багаторазового примноження капіталів підприємств та безумовно відіграє позитивну роль в економічному розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи інвестиційно-інноваційного розвитку, активізації процесів венчурного фінансування інноваційних підприємств знайшли своє відображення в роботах зарубіжних і вітчизняних учених, таких як Поручник А. М., Лапко О. О., Герасимчук В. Г., Денисенко О. П., Зінченко О. А. [1-5].

Усі вони відзначають важливу роль венчурного підприємництва у системі фінансування інноваційного процесу. Так, на думку А.М. Поручника та Л.Л. Антонюка роль венчурного бізнесу полягає в тому, що він сприяє трансформації господарського механізму, інтенсивності його перебудови, а отже, використання світового досвіду венчурного фінансування необхідне під час формування нового науково-технічного рівня господарського механізму економіки України [1].

Наявність проблем, пов'язаних з функціонуванням венчурного підприємництва та розробкою заходів щодо підвищення інноваційної активності підприємств, зумовлюють необхідність подальшого дослідження питань, пов'язаних з венчурним фінансуванням.

Метою дослідження є висвітлення процесу венчурного фінансування та узагальнення інвестиційних умов, котрі, зазвичай, є пріоритетними при виборі підприємства венчурним інвестором. Оскільки здійснити огляд усіх думок, що враховуються при ухваленні інвестиційних рішень неможливо, стаття покликана систематизувати найзначиміші з них.

Основна частина. Для розробки та впровадження інновацій потрібні досить великі кошти, тому доцільно використовувати нові механізми їх залучення в інноваційну сферу, серед яких важливу роль відіграє інвестування за допомогою венчурного капіталу. Венчурне інвестування в Україні за умов ефективного його запровадження здатне стимулювати розвиток виробництва високотехнологічних товарів, надати імпульс для розвитку науки, техніки, економіки загалом. Так як Україна нині має досить невеликий об'єм венчурного інвестування, вивчення політики іноземних держав – актуальне завдання для стимулювання надходження капіталу в наукоємні малі підприємства, як основи для венчурного інвестора [2].

У загальному вигляді під венчурним фінансуванням більшість вчених розуміє довгострокові фінансові інвестиції з високим ступенем ризику в акції новостворюваних інноваційно-технологічних фірм (або венчурних підприємств), які орієнтовані на розробку і виробництво наукомістких продуктів, задля їх розвитку й розширення, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених коштів [3; 4].

Венчурні капіталісти скеровують кошти або в акціонерний капітал в обмін на пакет акцій, або надають їх у формі інвестиційного кредиту. На практиці найпоширенішою є комбінована форма венчурного інвестування, при якій одна частина коштів вноситься в акціонерний капітал, а інша надається у формі інвестиційного кредиту. Процес інвестування венчурного капіталу включає в себе ряд кроків, які необхідно узгоджено здійснити компанії і венчурному інвестору. Як правило, цей процес займає від трьох до шести місяців, хоча бажано його скоротити до одного-двох місяців. Почасти буває, що перспективна фірма (старт-ап) домовляється про інвестиційний кредит одночасно з кількома венчурними компаніями, допоки не надасть перевагу лише одному з венчурних капіталістів.

Перший етап фінансування (його називають «А-серія») включає три основні компоненти переговорного процесу: між компанією, існуючими інвесторами і

потенційними новими інвесторами. Співпраця з венчурним капіталістом завжди розпочинається презентацією бізнес-плану компанії, як правило, через посередників – бізнесменів, адвокатів або бухгалтерів, однак іноді і напряду на венчурних ярмарках чи аналогічних подіях. У разі успішного завершення першого етапу, неминучою є вступні зустрічі венчурних капіталістів та керівників компанії.

Наступним етапом є ретельний аналіз бізнесу, котрий передбачає аналіз венчурним інвестором місця компанії на ринку, розробку прогнозів та відвідування офісів компанії для знайомства з її співробітниками.

Підсилення бізнесу шляхом дискусії між керівництвом компанії та венчурним капіталістом, клієнтами, постачальниками та ретельним аналізом технологій експертами венчурного капіталіста є складовими третього етапу, після завершення якого венчурний капіталіст пропонує кошти уже своїм партнерам або інвестиційному комітету.

Далі венчурний капіталіст готує перелік основних умов майбутньої співпраці та надає його керівництву компанії (сторони узгоджують основні положення, терміни підписання та початок дії і компанія зобов'язується припинити переговори з будь-якими іншими венчурними капіталістами).

Після усунення непорозумінь, якщо такі мали місце, обов'язковим етапом є юридична перевірка, що складається з аналізу уповноваженими спеціалістами венчурного капіталіста організаційних документів компанії, клієнтури, постачальників за договорами та інших юридичних документів, включаючи інтелектуальну власність компанії.

Використовуючи вищезгадані положення як основу, спеціалісти венчурного інвестора готують та подають до компанії проекти остаточних інвестицій документів (наприклад, договір купівлі-продажу акцій, прав інвесторів, акціонерів та свідоцтво про реєстрацію). Незалежно від того, наскільки ці умови детальні, в результаті тривалого проведення юридичної експертизи, неминуче впливуть запитання, які не були розглянуті. Переговори між сторонами тривають доти, доки в не буде сформовано підсумкових інвестиційних документів.

Кінцевим етапом є власне підписання інвестиційної угоди та передача коштів венчурною компанією підприємству.

Під час розгляду документів з венчурного інвестування сторонам слід звернути особливу увагу на можливі наслідки підписання договору. Зокрема, власники підприємства, у яке здійснюються інвестиції, повинні проаналізувати, чи не призведе підписання договору до:

- заволодіння венчурним інвестором частиною капіталу їх власної компанії, у результаті чого вона не матиме достатньої фінансової віддачі у випадку продажу, ліквідації або настання іншої події;

- втрати управлінського контролю над повсякденною діяльністю компанії у результаті поступового розрідження частки акцій власників;

- викупу частки компанії (незалежно від бажань її власників).

Венчурні капіталісти, у свою чергу, можуть мати проблеми з:

- достовірністю прогнозів та іншої інформації, наданої керівництвом компанії;

- нинішніми і майбутніми ринками компанії, наявністю конкурентів;

- необхідністю пошуку додаткових фінансових коштів, щоб досягти беззбитковості чи іншої важливої мети бізнесу;

- захистом своїх позицій у випадку ліквідації преференцій чи заміни частини кваліфікованих робітників менш кваліфікованими, якщо розвиток компанії піде не за планом і буде потрібне додаткове фінансування;

- можливістю уникати додаткового інвестування через продаж компанії або

публічного розміщення її акцій.

Венчурне інвестування націлене на придбання венчурним капіталістом акцій новостворених компаній, здебільшого привілейованих, адже вони мають пріоритет над звичайними – якщо компанія буде продана або ліквідована, власники привілейованих акцій зазвичай отримують дивіденди раніше за власників звичайних акцій. Окрім того, доцільно зауважити, що привілейовані акції можуть бути легко конвертовані у звичайні. Вони видаються зазвичай венчурним підприємствам як «нарахування» дивідендів, тобто як спосіб компенсації коштів, що інвестовані на тривалий період. Схема нарахування дивідендів за привілейованими акціями працює як нарахування відсотків за борговими зобов'язаннями. Перевага конвертованих привілейованих акцій полягає також у першочерговому праві конвертувати їх в звичайні акції, якщо компанія функціонує добре і звичайні акції зростають у ціні. Крім того, власники привілейованих акцій часто отримують деякі спеціальні права голосу, що надає їм право обирати одного або кількох членів ради директорів компанії.

Висновки. Проведене дослідження етапів венчурного інвестування дозволяє глибше та повніше зрозуміти його особливості і механізм реалізації та зробити висновок про те, що воно дійсно служить реальним ефективним засобом підвищення активності інноваційної підприємницької діяльності.

Подальші дослідження цього напрямку полягатимуть у побудові розширеного алгоритму процесу венчурного інвестування та здійснення венчурних капіталовкладень на кожному з наведених етапів.

Література

1. Поручник А.М. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія. / А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2000. – 172 с.
2. Денисенко О.П. Державна політика розвитку венчурного інвестування: зарубіжний досвід / О.П. Денисенко // Науковий вісник Академії муніципального управління, серія «Управління» – Київ, 2011. – № 2.
3. Лапко О.О. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку економіки / О.О. Лапко. – Економіка і прогнозування. – 2006. – № 3. – С. 25–42.
4. Герасимчук В.Г. Управління ризиками в іноземному венчурному фінансуванні інноваційних проектів / В.Г. Герасимчук, О.В. Школьна // Вісник НУ «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». – 2008. – № 628. – С.424–429.
5. Зінченко О.А. Венчурне інвестування: проблеми розвитку в Україні і зарубіжний досвід / О.А. Зінченко, О.В.Чайка. – Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків, 2012.

УДК 331.108

**Коваль Наталія Олегівна, канд. екон. наук, ст. викладач,
Вінницький національний технічний університет**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РОБІТНИКІВ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Посилення конкурентної боротьби на світових ринках і всеохоплююча глобалізація економічного розвитку поставили Україну перед необхідністю вибору, який має доленосне значення: йти далі шляхом екстенсивного розвитку, втрачаючи

Наукове видання

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2013 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 28,73
Наклад 150 прим. Зам. № 2013-009

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009